

Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag som innebär att straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott skärps.

Regeringens förslag innebär höjda minimistraff för brottstyperna grov misshandel, synnerligen grov misshandel, grovt olaga tvång, grovt olaga hot, grovt rån och grov utpressning. Vidare föreslås skärpningar av straffskalorna för brott mot lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017.

I betänkandet finns tre reservationer (SD, V, L).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:108 Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott.

Två yrkanden i följdmotioner.

Nio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott	6
Reservationer	11
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V)	11
2. Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott, punkt 2 (SD)	12
3. Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott, punkt 2 (L)	13
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
Följdmotionerna	14
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion
2016/17:3622 av Linda Snecker m.fl. (V).

Reservation 1 (V)

2. Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken,
2. lag om ändring i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor,
3. lag om ändring i lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall,
4. lag om ändring i lagen (2003:148) om straff för terroristbrott,
5. lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott,
6. lag om ändring i lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:108 punkterna 1–6 och avslår motionerna

2016/17:318 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda M),
2016/17:435 av Lars-Arne Staxäng (M) yrkande 2,
2016/17:519 av Edward Riedl (M),
2016/17:1579 av Jan Ericson (M),
2016/17:1769 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 11,
2016/17:2094 av Maria Stockhaus (M) yrkande 1,
2016/17:2127 av Edward Riedl (M),
2016/17:2303 av Kent Ekeröth och Adam Marttinen (båda SD) yrkande 2,
2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 och
2016/17:3623 av Adam Marttinen (SD).

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (L)

Stockholm den 20 april 2017

På justitieutskottets vägnar

Beatrice Ask

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Beatrice Ask (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Anti Avsan (M), Susanne Eberstein (S), Johan Hedin (C), Anders Hansson (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Roger Haddad (L), Linda Snecker (V), Andreas Carlson (KD), Lawen Redar (S), Richard Jomshof (SD), Stefan Nilsson (MP) och Sultan Kayhan (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2016/17:108 Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott. I propositionen föreslår regeringen höjda minimistraff för brottstyperna grov misshandel, synnerligen grov misshandel, grovt olaga tvång, grovt olaga hot, grovt rån och grov utpressning. Vidare föreslås skärpningar av straffskalorna för brott mot lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Two motioner har väckts med anledning av propositionen. I ärendet behandlas även nio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Lagförslagen har behandlats av Lagrådet.

Utskottets överväganden

Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår ett motionsyrkande om att propositionen ska avslås och tio yrkanden om straffskärpningar för olika våldsbrott.

Jämför reservationerna 1 (V), 2 (SD) och 3 (L)

Propositionen

2010 års straffmättningsreform

I syfte att höja straffen för allvarliga våldsbrott genomfördes 2010 en straffmättningsreform genom att de generella och på alla brottstyper tillämpliga reglerna om straffmätning skärptes (prop. 2009/10:147). Som skäl för reformen anfördes att synen på hur allvarlig en brottstyp är kan förändras över tid till följd av samhällsutvecklingen. När synen förändrats mer varaktigt och inte kan få eller inte ges ett tillräckligt genomslag inom ramen för gällande lagstiftning om hur domstolarna ska bestämma straff måste lagstiftningen ändras. Enligt regeringen hade samhällsutvecklingen sedd över längre tid inneburit att de allvarliga våldsbrotten måste ses som betydligt allvarigare än tidigare och som mer klandervärda än vissa andra brottstyper, t.ex. förmögenhetsbrotten. Denna strängare syn bör återspeglas i en straffnivå för våldsbrotten som står i proportion till deras allvar.

Regeringens förslag innebar att de allmänna bestämmelserna om straffvärde ändrades så att de objektiva omständigheter som är kännetecknande för allvarliga våldsbrott – att gärningen inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv eller hälsa eller trygghet till person – särskilt skulle beaktas vid bedömningen av straffvärdet och därmed värderas högre. På så vis skulle straffen för de allvarliga våldsbrotten höjas generellt och även relativt i förhållande till andra brott.

Utskottet delade regeringens bedömning (bet. 2009/10:JuU32). Riksdagen antog regeringens förslag (rskr. 2009/10:272).

År 2012 gav regeringen Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att utvärdera om syftet med reformen hade uppnåtts och avsedda straffskärpningar hade åstadkommit. Resultatet av utvärderingen redovisades i en rapport 2014 (Brå rapport 2014:6). Av denna framgick bl.a. att strafflängden för grov misshandel ökat med två månader men att man inte kunde se några öknings i strafflängd för misshandel av normalgraden, våldtäkt, utpressning och rån. Vidare konstaterade regeringen att när det gäller utvecklingen efter utvärderingen finns det sammantaget utifrån

kriminalstatistiken inga indikationer på att reformen har haft någon avsevärd effekt av det slag som förväntades vid reformens genomförande. Slutligen har den genomförda reformen fått kritik, bl.a. i den juridiska litteraturen, och det har hävdats att höjningarna av straffnivåerna i första hand borde ha åstadkommit genom en ändring av straffskalorna för de berörda brotten.

Behovet av straffskärpning kvarstår

Det finns enligt regeringen ingenting i de senaste årens samhällsutveckling som motiverar någon annan bedömning än den som gjordes i samband med 2010 års reform. Således bör uppsåtlig allvarligare våldsanvändning och uppsåtligt allvarligare hot mötas av en kraftigare reaktion än vad som var fallet före 2010 års straffmättningsreform.

Regeringen anför att man har förståelse för den kritik som riktats mot reformen, men att det av skäl som har med straffrättskipningens stabilitet att göra inte kan komma i fråga att överge reformen. Vad som återstår är därför att förstärka effekten av reformen genom att punktvis skärpa straffskalorna för vissa brottstyper så som avsågs med 2010 års reform.

Regeringen pekar på att en sådan isolerad efterföljande ändring av straffskalan för brottstyper som avsågs med 2010 års reform för övrigt också har förekommit tidigare, då för att markera en skärpt syn på brotten grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning (se prop. 2012/13:108).

Hur straffskalorna ska skärpas

Den avsedda straffskärpningen bör genomföras genom att minimistrafte höjs för vissa brottstyper. Vid denna höjning bör även andra nivåer för minimistrafte kunna komma till användning än vad som hittills varit brukligt i brottsbalken.

Brott för vilka straffskärpning bör övervägas

Regeringen anför att de brottstyper där skärpningar bör övervägas är dråp, grov misshandel, misshandel som är att anse som synnerligen grov, rån, grovt rån, grov utpressning, grovt olaga tvång, grovt olaga hot och könsstympning av kvinnor. Sedan regeringen bedömt att straffskalan för dråp inte bör ändras föreslås följande.

Minimistrafte för grov misshandel ska höjas från fängelse i ett år till fängelse i ett år och sex månader. För synnerligen grov misshandel ska minimistrafte höjas från fängelse i fyra år till fängelse i fem år. Vidare ska brottsbeteckningen synnerligen grov misshandel införas i brottsbalken.

Minimistrafte för grovt rån ska höjas från fängelse i fyra år till fängelse i fem år. Någon ändring i straffskalan för rån är däremot inte påkallad.

Minimistrafte för grov utpressning ska höjas från fängelse i ett år till fängelse i ett år och sex månader. Vidare ska grov utpressning undantas från en hittills tillämplig bestämmelse om åtalsbegränsning. Det gäller en begränsning i 9 kap. 12 § brottsbalken som innebär att – om målsäganden är närstående till gärningsmannen – åtal får väckas endast om målsäganden själv

anger brottet till åtal. Om målsäganden inte gör det, får åklagaren bara väcka åtal om det är påkallat ur allmän synpunkt.

Minimistrafvet för grovt olaga tvång ska höjas från fängelse i sex månader till fängelse i nio månader.

Minimistrafvet för grovt olaga hot ska höjas från fängelse i sex månader till fängelse i nio månader.

Straffet för den som bryter mot lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor ska – i stället för fängelse i högst fyra år – vara fängelse i lägst två år och högst sex år. För den grova svårhetsgraden av brottet ska minimistrafvet höjas från fängelse i två år till fängelse i fem år. En särskild straffskala ska införas för brott som med hänsyn till omständigheterna är att anse som mindre grova, föreskrivande fängelse i högst fyra år.

När det gäller sexualbrott anför regeringen att de naturligtvis kan vara att betrakta som allvarliga våldsbrott, om de innefattar våld eller hot om våld eller handlande som kan jämföras med sådant våld eller hot. Emellertid är de för närvarande föremål för översyn i särskild ordning – jämför SOU 2016:60 – och bör redan av detta skäl inte omfattas av övervägandena i denna proposition. Till detta kommer att regleringen av sexualbrotten reformerades så sent som 2013 och dessförinnan 2005. Då vidgades bl.a. det straffbara området för våldtäkt, vilket i sig är att se som en straffskärpning för de gärningar som tidigare har hänförts till brottstyper med lägre straffskala.

Regeringen pekar vidare på att det bland de allvarliga våldsbrotten finns brottstyper som omfattar eller kan omfatta våld och hot mot personer, men vars skyddsobjekt också är samhälleliga intressen i en vidare bemärkelse. Det gäller kapning och flygplatssabotage, våldsamt upplopp och myteri, våld eller hot mot tjänsteman och övergrepp i rättssak, terroristbrott enligt lagen (2003:148) om straff för terroristbrott samt givetvis brottstyperna i lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. När våld eller hot om våld ingår som moment i sådan brottslighet får det emellertid förutsättas att man vid straffvärdebedömningen – såvida straffvärdet inte redan på grund av kränkningen av det berörda samhälleliga intresset närmar sig maximistrafvet – beaktar både allvaret i våldet eller hotet mot den enskilde och det allmänna intresse som träffs för när. Det är också naturligt att en strängare syn på t.ex. misshandel och olaga hot får genomslag också vid straffmätningen av dessa andra allvarliga brott.

Motionerna

I motion 2016/17:3622 av Linda Snecker m.fl. (V) begär motionärerna att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna anför att det saknas godtagbara skäl till att höja straffskalorna på det sätt som regeringen föreslår. Lagstiftningsinstrumentet och utformandet av straffskalor ska inte användas som brickor i ett symbolpolitiskt spel. Vidare har regeringen i lagförslaget inte motiverat vad en straffskärpning ska syfta till och varför en skärpning behövs.

I motion 2016/17:3623 av Adam Marttinen (SD) begärs utöver vad som föreslås i propositionen att minimistrafvet för grov misshandel höjs från ett till två år, att minimistrafvet för grov utpressning höjs från ett till två år, att minimistrafvet för grovt olaga tvång höjs från sex månader till ett år och att minimistrafvet för grovt olaga hot höjs från sex månader till ett år.

I motion 2016/17:318 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att införa höjt maximistrafvet för olaga hot.

I motion 2016/17:519 av Edward Riedl (M) anføres att det bör övervägas att skärpa straffet för övergrepp i rättssak. Ett liknande yrkande framförs i motion 2016/17:1579 av Jan Ericson (M). I motion 2016/17:435 av Lars-Arne Staxäng (M) yrkande 2 anføres att rättsväsendet tydligt bör markera mot hot mot vittnen.

Yrkanden om skärpta straff för våldsbrott framförs också i motionerna 2016/17:2094 av Maria Stockhaus (M) yrkande 1, 2016/17:2127 av Edward Riedl (M) och 2016/17:2303 av Kent Ekeröth och Adam Marttinen (båda SD) yrkande 2.

I motion 2016/17:1769 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om skärpta straff för sexualbrott, olaga förföljelse och grov kvinnofridskränkning. Även i motion 2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 begärs skärpta straff för fridskränkingsbrott.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att det inte finns någonting i de senaste årens samhällsutveckling som motiverar någon annan bedömning än den som gjordes i samband med 2010 års straffmättningsreform. Sålunda bör allvarligare våldsanvändning och uppsåtligt allvarligare hot mötas av en kraftigare reaktion än vad som var fallet före denna reform. Utskottet delar även regeringens bedömning att ett säkert och varaktigt förverkligande av reformens syfte bäst uppnås genom att minimistrafvet för vissa allvarliga våldsbrott höjs. Detta innebär att riksdagen bör avslå motion 2016/17:3622 (V).

I motion 2016/17:3623 (SD) efterfrågas ytterligare höjningar av straffskalorna för de brottstyper som omfattas av lagförslaget. Utskottet anser emellertid att de höjningar av minimistrafvet som föreslås är väl avvägda, och utskottet avstyrker därför motionen.

Minimistrafvet för brotten grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning höjdes så sent som den 1 juli 2013 från fängelse i sex månader till fängelse i nio månader (prop. 2012/13:108, bet. 2012/13:JuU25, rskr. 2012/13:251). Vidare är sexualbrotten, som redovisats ovan, för närvarande föremål för översyn i särskild ordning. Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att ta något initiativ med anledning av motionerna 2016/17:1769 (SD) yrkande 11 och 2016/17:3474 (L) yrkande 1. Motionsyrkandena avstyrks.

När det gäller övergrepp i rättssak är det, som regeringen anför, naturligt att en strängare syn på t.ex. misshandel och olaga hot får genomslag även vid denna typ av brottslighet. Mot bl.a. denna bakgrund finns det inte anledning för riksdagen att ta några sådana initiativ som efterfrågas i motionerna 2016/17:435 (M) yrkande 2, 2016/17:519 (M) och 2016/17:1579 (M). Motionerna avstyrks.

Vidare anser utskottet att motionerna 2016/17:318 (M), 2016/17:2094 (M) yrkande 1, 2016/17:2127 (M) och 2016/17:2303 (SD) yrkande 2 får anses tillgodosedda med de lagförslag som nu läggs fram. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformade och att de bör antas. Med detta föreslår utskottet att riksdagen antar de lagförslag som läggs fram i propositionen.

Reservationer

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V)

av Linda Snecker (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3622 av Linda Snecker m.fl. (V).

Ställningstagande

Behovet av en generell höjning av straffnivån grundas på en politisk uppfattning om att vårt ökade välstånd gör att det finns en minskad acceptans för våld i samhället och att sådan brottslighet därför är att anse som mer klandervärd än tidigare. Detta – det relativt ökade värdet av våldsbrott i dagens samhälle – framhålls såväl i utredningen som i propositionen, men det samtidigt ökade relativa värdet av det våld som fängelsestraffet innebär belyses inte alls. Som Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet anför i sitt remissvar bör antagandet om att våld relativt sett ses som allvarligare i ett samhälle präglad av välstånd och välfärd även gälla straff och i synnerhet fängelsestraff. Inskränkningar i enskildas frihet och fritid är ett allvarligare ingrepp i dagens Sverige än i ett samhälle som präglas av fattigdom och begränsade fri- och rättigheter. Utvecklingen har under en längre tid gått mot allt längre fängelsestraff och ökad användning av isolerande restriktioner, detta samtidigt som levnadsförhållandena generellt sett förbättrats utanför fängelset. Att inte även dessa aspekter tas upp gör att regeringens resonemang haltar betänkligt.

I stället för att fortsätta på spåret att enbart tala om ökade strafflängder och hårdare straff vill jag angripa kriminalitetens orsaker och fokusera på det brottsförebyggande arbetet. Jag anser därför att förståelse, kunskap och relevant vård och behandling är en mer framgångsrik väg än att generellt införa hårdare straff. Empirin visar att längden på straffen i väldigt liten utsträckning avskräcker människor från att begå brott. Strängare straff kan dock övervägas om det exempelvis medför en starkare prioritering inom rättsväsendet samt ökade resurser för att utreda brotten, men de har inget egenvärde i sig. I det här fallet saknas godtagbara skäl till att höja straffskalorna på det sätt som regeringen föreslår. Lagstiftningsinstrumentet och utformandet av straffskalor ska inte användas som brickor i ett symbolpolitiskt spel. Regeringen har i

lagförslaget inte motiverat vad en straffskärpning ska syfta till och varför en skärpning behövs. Riksdagen bör därför avslå propositionen.

2. Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott, punkt 2 (SD)

av Adam Marttinen (SD) och Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:108 punkterna 1–6 och motionerna

2016/17:1769 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 11,

2016/17:2303 av Kent Ekeröth och Adam Marttinen (båda SD) yrkande 2 och

2016/17:3623 av Adam Marttinen (SD) samt

avslår motionerna

2016/17:318 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda M),

2016/17:435 av Lars-Arne Staxäng (M) yrkande 2,

2016/17:519 av Edward Riedl (M),

2016/17:1579 av Jan Ericson (M),

2016/17:2094 av Maria Stockhaus (M) yrkande 1,

2016/17:2127 av Edward Riedl (M) och

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi ser positivt på regeringens proposition där den föreslår att olika straffskalors miniminivå höjs. Syftet är att påverka påföljderna för dessa brott med ett högre straffvärde för våldsbrott som resultat.

Vår ambition är till skillnad från regeringens att göra en bredare översyn av samtliga våldsbrott och att även justera olika brottskategoriernas såväl maximinivåer som miniminivåer. För att uppnå den samlade ambitionsnivå som vi eftersträvar krävs en bredare översyn och beredning för att skapa en sammanhållen helhet. Av denna anledning väljer vi att begränsa våra förslag till de förutsättningar som vi anser att regeringens proposition ger utrymme till. En rimlig avvägning utifrån förhållandena till andra straffskalor och med bibehållen möjlighet till differentierad straffmätning anser vi är följande:

- att minimistrafvet för grov misshandel höjs från ett till två år
- att minimistrafvet för grov utpressning höjs från ett till två år
- att minimistrafvet för grovt olaga tvång höjs från sex månader till ett år
- att minimistrafvet för grovt olaga hot höjs från sex månader till ett år.

Den sneda könsfördelningen som visar att kvinnor allt som oftast är offer vid fall av sexualbrott, olaga förföljelse och fridskränkingsbrott visar vidare att dessa brott utgör betydande komponenter i kvinnovåldets struktur. Även brottens natur vittnar om detta: våld i nära relationer, förföljelse, våldtäkter och sexuellt ofredande. Att motverka dessa brott kommer därför också att vara en viktig del i arbetet med att motverka våld mot kvinnor och öka kvinnors trygghet. Vi anser därför att straffen bör skärpas kraftigt för alla dessa mycket integritetskränkande brott. De nya straffen bör ges en nivå som gör att de både upplevs som avskräckande och verkligen skyddar samhället genom inkapacitering av gärningsmän som redan debuterat. I kombination med övriga åtgärder – speciellt de som ökar upptäcktsrisken såsom kameraövervakning – är skärpta straff en nyckel till ett tryggare samhälle. Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser vad vi nu anfört.

3. Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott, punkt 2 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:108 punkterna 1–6 och motion

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 och avslår motionerna

2016/17:318 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda M),

2016/17:435 av Lars-Arne Staxäng (M) yrkande 2,

2016/17:519 av Edward Riedl (M),

2016/17:1579 av Jan Ericson (M),

2016/17:1769 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 11,

2016/17:2094 av Maria Stockhaus (M) yrkande 1,

2016/17:2127 av Edward Riedl (M),

2016/17:2303 av Kent Ekeröth och Adam Marttinen (båda SD) yrkande 2 och

2016/17:3623 av Adam Marttinen (SD).

Ställningstagande

Straffen för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning behöver skärpas. Jag anser att ett års fängelse ska vara straffminimum i stället för dagens nio månader. Då likställs kvinnofridskränkning med rån. Regeringen bör återkomma med ett förslag som tillgodoser det jag nu anfört.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:108 Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.

Följdmotionerna

2016/17:3622 av Linda Snecker m.fl. (V):

Riksdagen avslår regeringens proposition 2016/17:108 Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott.

2016/17:3623 av Adam Marttinen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja straffskalornas minimistraff och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:318 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa höjt maximistraff för olaga hot och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:435 av Lars-Arne Staxäng (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rättsväsendet tydligt bör markera mot hot mot vittnen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:519 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att skärpa straffet för övergrepp i rättssak och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1579 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta åtgärder mot övergrepp i rättssak och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1769 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för sexualbrott, olaga förföljelse och grov kvinnofridskränkning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2094 av Maria Stockhaus (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att straffet för våldsbrott bör skärpas och att det behövs ytterligare utbildningsinsatser kring våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2127 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa straffpåföljden för grova våldsbrott och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2303 av Kent Ekeroth och Adam Marttinen (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kraftiga straffskärpningar för bl.a. våldsbrott och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt straff vid fridskränkingsbrott och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 och 11 §§, 4 kap. 4 och 5 §§, 8 kap. 6 § och 9 kap. 4 och 12 §§ brottsbalken ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***3 kap.**
6 §¹

Är brott som avses i 5 § att anse som grovt, döms för grov misshandel till fängelse i lägst ett och högst sex år. Vid *bedömande* av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen var livsfarlig eller om gärningsmannen har tillfogat en svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.

Är brottet att anse som synnerligen grovt, döms *dock* till fängelse i lägst *fyra* och högst tio år. Vid *bedömande* av om brottet är synnerligen grovt ska särskilt beaktas om kroppsskadan är bestående eller om gärningen har orsakat synnerligt lidande eller om gärningsmannen har visat synnerlig hänsynslöshet.

För försök eller förberedelse till mord, dråp, barnadrap eller sådan misshandel som inte är ringa, och för stämpling till mord, dråp *eller* grov misshandel eller underlåtenhet att avslöja eller förhindra

Är brott som avses i 5 § att anse som grovt, döms för grov misshandel till fängelse i lägst ett *år och sex månader* och högst sex år. Vid *bedömningen* av om brottet är grovt ska *det* särskilt beaktas om gärningen var livsfarlig eller om gärningsmannen har tillfogat en svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.

Är brottet att anse som synnerligen grovt, döms *för* synnerligen grov misshandel till fängelse i lägst *fem* och högst tio år. Vid *bedömningen* av om brottet är synnerligen grovt ska *det* särskilt beaktas om kroppsskadan är bestående eller om gärningen har orsakat synnerligt lidande eller om gärningsmannen har visat synnerlig hänsynslöshet.

11 §²

För försök eller förberedelse till mord, dråp, barnadrap eller sådan misshandel som inte är ringa, och för stämpling till mord, dråp, grov misshandel *eller synnerligen grov misshandel* eller underlåtenhet att

¹ Senaste lydelse 2010:370.

² Senaste lydelse 2016:508.

sådant brott döms, det till ansvar avslöja eller förhindra sådant brott enligt 23 kap. döms det till ansvar enligt 23 kap.

4 kap.

4 §³

Den som genom misshandel eller annars med våld eller genom hot om brottslig gärning tvingar någon att göra, tåla eller underlåta något döms för *olaga tvång* till böter eller fängelse i högst två år. Om någon med sådan verkan utövar tvång genom hot att åtala eller ange någon annan för brott eller att lämna menligt meddelande om någon annan, döms också för olaga tvång, om tvånget är otillbörligt.

<p>Om brottet är grovt döms för <i>grovt olaga tvång</i> till fängelse i lägst <i>sex</i> månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen</p>	<p>Om brottet är grovt döms för <i>grovt olaga tvång</i> till fängelse i lägst <i>nio</i> månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen</p>
--	--

1. har innefattat våld av allvarligt slag, 2. har innefattat hot som påtagligt har förstärkts med hjälp av vapen, sprängämne eller vapenattrapp eller genom anspelning på ett våldskapital eller som annars har varit av allvarligt slag, eller 3. annars har varit av särskilt hänsynslös eller farlig art.	1. har innefattat våld av allvarligt slag, 2. har innefattat hot som påtagligt har förstärkts med hjälp av vapen, sprängämne eller vapenattrapp eller genom anspelning på ett våldskapital eller som annars har varit av allvarligt slag, eller 3. annars har varit av särskilt hänsynslös eller farlig art.

5 §⁴

Om någon lyfter vapen mot någon annan eller annars hotar med brottslig gärning på ett sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig fruktan för egen eller annans säkerhet till person eller egendom, döms för *olaga hot* till böter eller fängelse i högst ett år.

<p>Om brottet är grovt döms för <i>grovt olaga hot</i> till fängelse i lägst <i>sex</i> månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas</p>	<p>Om brottet är grovt döms för <i>grovt olaga hot</i> till fängelse i lägst <i>nio</i> månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas</p>
--	--

1. om hotet påtagligt har förstärkts med hjälp av vapen, sprängämne eller vapenattrapp eller genom anspelning på ett våldskapital eller annars har varit av allvarligt slag, eller 2. om gärningen annars har varit av särskilt hänsynslös eller farlig art.	1. om hotet påtagligt har förstärkts med hjälp av vapen, sprängämne eller vapenattrapp eller genom anspelning på ett våldskapital eller annars har varit av allvarligt slag, eller 2. om gärningen annars har varit av särskilt hänsynslös eller farlig art.

8 kap.

6 §⁵

<p>Om brott som avses i 5 § är grovt, döms för <i>grovt rån</i> till fängelse i lägst <i>fyra</i> och högst tio år.</p>	<p>Om brott som avses i 5 § är grovt, döms för <i>grovt rån</i> till fängelse i lägst <i>fem</i> och högst tio år.</p>
---	--

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas

1. om våldet har varit livsfarligt,

³ Senaste lydelse 2016:508.

⁴ Senaste lydelse 2016:508.

⁵ Senaste lydelse 2016:508.

2. om gärningsmannen har tillfogat svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom eller annars har visat synnerlig råhet eller på ett hänsynslöst sätt har utnyttjat den rånades skyddslösa eller utsatta ställning, eller
3. om gärningen har varit av särskilt farlig art.

9 kap.
4 §⁶

Den som genom olaga tvång förmår någon till handling eller underlåtenhet som innebär vinning för gärningsmannen och skada för den tvingade eller någon i vars ställe denne är, döms, om inte brottet är att anse som rån eller grovt rån, för *utpressning* till fängelse i högst två år. Om brottet är ringa döms för *ringa utpressning* till böter.

Om brottet är grovt döms för *grov utpressning* till fängelse i lägst ett och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen

Om brottet är grovt döms för *grov utpressning* till fängelse i lägst ett år och sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen

1. har innefattat våld av allvarligt slag,
2. har innefattat hot som påtagligt har förstärkts med hjälp av vapen, sprängämne eller vapenattrapp eller genom anspelning på ett våldskapital eller som annars har varit av allvarligt slag, eller
3. annars har varit av särskilt hänsynslös eller farlig art.

12 §⁷

Vad som föreskrivs i 8 kap. 13 § om inskränkning i åklagares åtalsrätt *skall* gälla även de brott som angetts i detta kapitel, dock inte grovt bedrägeri.

Det som föreskrivs i 8 kap. 13 § om inskränkning i åklagares åtalsrätt *ska* gälla även de brott som angetts i detta kapitel, dock inte grovt bedrägeri och *grov utpressning*.

Bedrägeri eller bedrägligt beteende, som består i att någon gjort avtalsstridigt uttag på eget kredit- eller tillgångskonto, och bedrägligt beteende, som avses i 2 § andra stycket, får åtalas av åklagare endast om åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

⁶ Senaste lydelse 2016:508.

⁷ Senaste lydelse 1994:1411.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Den som bryter mot 1 § döms till fängelse i högst *fyra* år.

Om brottet har medfört livsfara, allvarlig sjukdom eller i annat fall inneburit ett synnerligen hänsynslöst beteende, ska det bedömas som grovt. För grovt brott döms det till fängelse i lägst två och högst tio år.

För försök, förberedelse och stämpling samt för underlåtenhet att avslöja eller förhindra brott döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

2 §²

Den som bryter mot 1 § döms till fängelse i *lägst två och högst sex* år.

Är brottet med hänsyn till omständigheterna mindre grovt, döms till fängelse i högst fyra år.

Är brottet grovt, döms till fängelse i lägst fem och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om könsstympningen är särskilt omfattande eller om gärningen har orsakat livsfara eller allvarlig sjukdom eller om gärningsmannen i annat fall har visat synnerlig hänsynslöshet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1998:407.

² Senaste lydelse 2016:512.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Med särskilt allvarlig brottslighet avses i denna lag

1. mord, dråp, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grovt olaga tvång, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage och spridande av gift eller smitta om syftet med gärningen är att injaga skräck i en befolkning eller en befolkningsgrupp eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd,

1. mord, dråp, grov misshandel, *synnerligen grov misshandel*, människorov, olaga frihetsberövande, grovt olaga tvång, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage och spridande av gift eller smitta om syftet med gärningen är att injaga skräck i en befolkning eller en befolkningsgrupp eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd,

2. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott, grovt sabotage, kapning, sjö- eller luftfartssabotage och flygplatsabotage,

3. sådan brottslighet som avses i

a) artikel 1 i den internationella konventionen den 17 december 1979 mot tagande av gisslan,

b) artikel 7 i konventionen den 3 mars 1980 om fysiskt skydd av kärnämne,

c) artikel 2 i den internationella konventionen den 15 december 1997 om bekämpande av bombattentat av terrorister, och

d) artikel 2 i den internationella konventionen den 13 april 2005 för bekämpande av nukleär terrorism, samt

4. mord, dråp, misshandel, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grov skadegörelse, mordbrand, grov mordbrand samt hot om sådana brott, om gärningen utförs mot sådana internationellt skyddade personer som avses i konventionen den 14 december 1973 om förebyggande och bestraffning av brott mot diplomater

4. mord, dråp, misshandel, grov misshandel, *synnerligen grov misshandel*, människorov, olaga frihetsberövande, grov skadegörelse, mordbrand, grov mordbrand samt hot om sådana brott, om gärningen utförs mot sådana internationellt skyddade personer som avses i konventionen den 14 december 1973 om förebyggande och be-

¹ Senaste lydelse 2016:94.

och andra internationellt skyddade personer. straffning av brott mot diplomater och andra internationellt skyddade personer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:148) om straff för terroristbrott

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2016/17:92

Föreslagen lydelse

3 §¹

Följande gärningar utgör terroristbrott under de förutsättningar som anges i 2 § i denna lag:

1. mord, 3 kap. 1 § brottsbalken,
2. dråp, 3 kap. 2 § brottsbalken,
3. grov misshandel, 3 kap. 6 § brottsbalken,
3. grov misshandel *och synnerligen grov misshandel*, 3 kap. 6 § brottsbalken,
4. människorov, 4 kap. 1 § brottsbalken,
5. olaga frihetsberövande, 4 kap. 2 § brottsbalken,
6. grov skadegörelse, 12 kap. 3 § brottsbalken,
7. mordbrand och grov mordbrand, 13 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken,
8. allmänfarlig ödeläggelse, 13 kap. 3 § brottsbalken,
9. sabotage och grovt sabotage, 13 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken,
10. kapning och sjö- eller luftfartssabotage, 13 kap. 5 a § brottsbalken,
11. flygplatssabotage, 13 kap. 5 b § brottsbalken,
12. spridande av gift eller smitta, 13 kap. 7 § brottsbalken,
13. olovlig befattningsmedel med kemiska vapen, 22 kap. 6 a § brottsbalken,
14. vapenbrott, grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott, 9 kap. 1 § första stycket och 1 a § vapenlagen (1996:67),
15. brott enligt 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
16. uppsåtligt brott enligt 25 och 26 §§ lagen (1992:1300) om krigsmateriel, som avser kärnladdningar, radiologiska, biologiska och kemiska stridsmedel, apparater och andra anordningar för spridning av radiologiska, biologiska eller kemiska stridsmedel samt speciella delar och substanser till sådant material,
17. brott enligt 18, 18 a och 20 §§ lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, som avser sådana produkter eller sådant tekniskt bistånd som kan användas för att framställa kärnladdningar, biologiska eller kemiska vapen,
18. smuggling och grov smuggling, 3 och 5 §§ lagen (2000:1225) om straff för smuggling, om brottet avser sådana varor som omfattas av 14–17,
19. olaga hot och grovt olaga hot, 4 kap. 5 § brottsbalken, som innefattar hot om att begå någon av de gärningar som avses i 1–18.

¹ Senaste lydelse 2016:514.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Häri genom föreskrivs att 1 § lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation enligt 27 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation enligt 27 kap. 19 § första och andra styckena rättegångsbalken eller hemlig kameraövervakning enligt 27 kap. 20 a § första stycket rättegångsbalken får meddelas om det med hänsyn till omständigheterna finns en påtaglig risk för att en person kommer att utöva brottslig verksamhet som innefattar

1. sabotage eller grovt sabotage enligt 13 kap. 4 eller 5 § brottsbalken,
2. mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, kapning, sjö- eller luftfartssabotage eller flygplatssabotage enligt 13 kap. 1, 2, 3, 5 a eller 5 b § brottsbalken, om brottet innefattar sabotage enligt 4 § samma kapitel,
3. uppror, väpnat hot mot laglig ordning eller brott mot medborgerlig frihet enligt 18 kap. 1, 3 eller 5 § brottsbalken,
4. högförräderi, krigsanstiftan, spioneri, grovt spioneri, grov obehörig befattning med hemlig uppgift eller grov olovlig underrättelseverksamhet mot Sverige, mot främmande makt eller mot person enligt 19 kap. 1, 2, 5, 6 eller 8 § eller 10 § andra stycket, 10 a § andra stycket eller 10 b § andra stycket brottsbalken,
5. företagsspioneri enligt 3 § lagen (1990:409) om skydd för företags-hemligheter, om det finns anledning att anta att den brottsliga verksamheten kommer att utövas på uppdrag av eller understödjas av en främmande makt eller av någon som kommer att agera för en främmande makts räkning,
6. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott, grovt brott enligt 3 § andra stycket lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller grovt brott enligt 6 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet, eller
7. mord, dråp, grov misshandel, människorov eller olaga frihetsberövande enligt 3 kap. 1, 2 eller 6 § eller 4 kap. 1 § eller 2 § första stycket brottsbalken i avsikt att påverka offentliga organ eller den
7. mord, dråp, grov misshandel, *synnerligen grov misshandel*, människorov eller olaga frihetsberövande enligt 3 kap. 1, 2 eller 6 § eller 4 kap. 1 § eller 2 § första stycket brottsbalken i avsikt att på-

¹ Senaste lydelse 2014:1421.

som yrkesmässigt bedriver nyhetsförmedling eller annan journalistik att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd eller att hämnas en åtgärd.

verka offentliga organ eller den som yrkesmässigt bedriver nyhetsförmedling eller annan journalistik att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd eller att hämnas en åtgärd.

Tillstånd enligt första stycket får också meddelas om det finns en påtaglig risk för att det inom en organisation eller grupp kommer att utövas brottslig verksamhet som avses i första stycket och det kan befaras att en person som tillhör eller verkar för organisationen eller gruppen medvetet kommer att främja denna verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Med särskilt allvarlig brottslighet avses i denna lag

1. mord, dråp, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grovt olaga tvång, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage och spridande av gift eller smitta, om syftet med gärningen är att injaga skräck i en befolkning eller en befolkningsgrupp eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd,

1. mord, dråp, grov misshandel, *synnerligen grov misshandel*, människorov, olaga frihetsberövande, grovt olaga tvång, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage och spridande av gift eller smitta, om syftet med gärningen är att injaga skräck i en befolkning eller en befolkningsgrupp eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd,

2. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott, grovt sabotage, kapning, sjö- eller luftfartssabotage och flygplatsabotage,

3. sådan brottslighet som avses i

a) artikel 1 i den internationella konventionen den 17 december 1979 mot tagande av gisslan,

b) artikel 7 i konventionen den 3 mars 1980 om fysiskt skydd av kärnämne,

c) artikel 2 i den internationella konventionen den 15 december 1997 om bekämpande av bombattentat av terrorister, och

d) artikel 2 i den internationella konventionen den 13 april 2005 för bekämpande av nukleär terrorism,

4. mord, dråp, misshandel, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grov skadegörelse, mordbrand, grov mordbrand samt hot om sådana brott, om gärningen utförs mot sådana internationellt skyddade personer som av-

4. mord, dråp, misshandel, grov misshandel, *synnerligen grov misshandel*, människorov, olaga frihetsberövande, grov skadegörelse, mordbrand, grov mordbrand samt hot om sådana brott, om gärningen utförs mot sådana internationellt

¹ Senaste lydelse 2014:436.

ses i konventionen den 14 december 1973 om förebyggande och bestraffning av brott mot diplomater och andra internationellt skyddade personer, samt

skyddade personer som avses i konventionen den 14 december 1973 om förebyggande och bestraffning av brott mot diplomater och andra internationellt skyddade personer, samt

5. brott enligt 3 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.